

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioan. Petri Maffei, Bergomatis, E Societate Iesv,
Historiarvm Indicarvm Libri XVI.**

Maffei, Giovanni Pietro

Antverpiae, 1605

Balthazar Gagvs Societati Iesv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11473

neret sumptuum ex omni sua pecunia non plus quam tria
vel quatuor aureorum millia, ad aedes extruendas in vrbe
Iaponis nobili, qua in vrbe Cosinus Turrianus commora-
retur, cui Rex eius ipsius rei causa aedificium quoddam iam
assignasset. Melchior cum videret non sine diuino consilio
fieri, vt virum diuitiis affluentem, tanto praesertim labore
quaesitis, tantus honoris Dei zelus teneret: constituit vicario
sibi suffecto Iaponem petere: sed a Prorege ne impediretur
timebat. ad eum igitur veniae causa, simulac in vrbe rediit,
sele cōtulit, & quo suavis Domini dispositio clarius appa-
reret, in ipso januae ingressu cōmodū offendit. Proregē lit-
teras Iaponii Regis legentē, in quibus erat scriptū, quā illi
grata Sociorum nostrorum esset opera in Euangelio pro-
mulgando, quantum in suo regno profecissent, atq; profi-
cerēt. Cōspicatus Prorex Melchiorē aduenientē continuō
anteuertens: Quid agis? inquit, cur Iaponē omittis petere,
terrā vsq; adeo feracē? atq; ob id ipsū, respōdit Melchior,
ad te venio. quod tibi quoniā probatur, nulla mora inter-
posita, me ad profectiōē parabo. itaq; domū reuersus, bre-
ui explicatis rebus omnib⁹, salutato Prorege, & summa cū
beneuolētiē significatione sociis valere iussis, profectus est,
sacerdote vno, fratribus quinque, totidem pueris a doctri-
na, comitibus. In Iapone ergo versantur hoc tempore è so-
cietate nostra duodecim, & pueri catechistici quinque. quā
bene in ea insula res procedat, meliusq; sit sperādū in dies,
qua prudentia incolae sint, qua constantia; dynastae verò ac
Reges ad Christiana sacra suscipienda quam propenso sint
animo, (id quod, ex quo tempore Xauerius insulam attingit,
perspici potuit) ex Cosmi Turriani epistola cognosceris,
Goa, 9. Kal. Ianuar. 1554.

*Sociorū
numerus
in Iapone*

BALTHAZAR GAGVS
SOCIETATI IESV.

ANNO Domini 1552 Iaponis insulam attingi, ac de
rebus iis, quae mihi in itinere quaeve deinceps con-
tingerant, tum ex ipso portu Sinarum, tum etiā ex
vrbe Bungo (quod meum est domiciliū) ad vos litteras de-
di. Hae autē epistolā scribebā Firandi, quo me Duartes Gā-
ma per litteras magnis precibus euocauerat, vti suam suo-
rumque confessionem audirem, neophytos consolarem,
aliōsque

aliosque permultos cupientes, aqua salutari perfunderem. Itaque Bungo confestim in hunc portum Cosmo Turriano autore decessi: è quo scribam nonnulla ex iis, quæ in hac regione geruntur Dei benignitate, sed breuiter, quia nauis festinant.

Locis duobus huius terræ præcipuis, areas duas habemus amplas, & singula utrobique ædificia, alteram scilicet Amangutij, quæ urbs permagna in medio totius insulæ ad Septentrionem est posita: Bungi verò alteram, quod oppidum Amangutio leucas 5 & 40 in meridiem distat. Amangutianam Cosmus cum Ioanne Ferdinando duobusq; bene versatis in religione Christiana Iaponiis incolis, ego verò Bungensem. & Cosmus quidem cum esset antea obsequio corpore, nunc partim senio, partim etiam (quæ huius agri sterilitas est) macie panem consumptus videtur. quippe oryza exigua, & oleribus, aut leguminibus vescitur: piscibus autem rarò, quòd Amangutium abest à mari leucas 30, caro autem ibi ferè non gustatur, nisi si quando (quod per rarò fit) syluestres feræ capiuntur à venatoribus. nam cicutes nec mactant, nec nutriunt edendi causa Iaponij: sed tamè longo iam vsu Cosmus paulatim huiusmodi cibariis assuevit. Amangutianorum ecclesia Christianorum duo circiter millia conficit, qui diebus festis assidue sacris missarum interfunt, concionesque audiunt, quas habet Iaponicè Ioannes Ferdinandus, in ea re præcipuo quodam Dei beneficio excellens. Amangutiano regulo Cosmus admodum æquo, neophytis verò valde beneuolis, dicto que audientibus vritur. sunt enim Iaponij ad honestatem propensi, bene quoque morati, ut etiam honoris causa nos sui similes dicant videri: Sinas verò planè despiciunt: maximè verò sunt bellicosi, etenim armorum vsu a teneris exercentur.

Amangutianorum Christianorum duo millia.

Bungi cum Rex aream nobis dedisset, domum in ea tēplumque cum excelsa cruce construximus. Habentur in eo quotidie sacra missarum & sermones. itaque neophytorum, qui in vniuersum 1500 numerum explent, tanta sedulitas est, ut eorum complures diem nullum, quin adsint, præterfluere patiantur: Diebus verò dominicis ita multi conueniunt, ut domus eos non capiat: festis autem præcipuis multo plures, quippe in nostris ædibus ipsam etiam diei festi vigiliam peragunt. Sed omnium maximè proficiunt pauperes, quippe qui apud seculum seculique fautores minimum obrinent

Neophytorum mille quingenti.

obtinere gratia. Facit ad eos verba Iaponicè sodalis noster Duartes a Sylua, nec non è neophytis ipsis interdum, si qui rerum diuinarum intelligentia præstant. Paulus quidam præsertim: quem Dominus præcipuis ad hoc munus ornamentis instruxit. is eum præclare popularium suorum errores diabolique in eis decipiendis versutias calleat; tam pròprius est Christianæ pietatis defensor, vt Iaponios miraculose conuincat: superstitiosa ipsorum mendacia & religionis nostræ veritatem illis aperiat. Eum ego mecum vna à Firandum adduxi, vbi neophytis operam nauauit egregiam. Vestris eum vos precibus fratres mihi carissimi Domino commendate, profectò enim ad curationem animarum idoneus est. Porro neophyti spiritualibus exercitationibus ita excoluntur à nobis, vt sacrificio missæ quotidie intersint, diebus vero dominicis audiant verbum Dei. Peracto sacrificio, ter Dominicam orationem, ter salutationem angelicam pro bene meritis, pro iis, qui nauigant, pro statu & amplificatione catholicæ in his partibus Ecclesiæ, supplices recitant. Quadragesimæ tempore cum apud eos esset hoc anno Ioannes Ferdinandus, orationem dominicam & sanctissimum Eucharistiæ mysterium declarauit, cuius quidem mysterii tanta illi veneratione desiderioque tenentur, vt multi ex iis, qui maximè sunt in rebus sacris assidui, cælestem illum sibi porrigi panem à me magna cum deuotione atque humilitate petierint, vtpote magnopere necessarium ad corroborandam fidem. nam quod ad præparationem attinet, sese quidquid mihi visum fuerit, facturos esse recipiunt. Exequiarum autè vniuersa ratio hæc est: primùm qui moriuntur, eos, antequam extremum spiritum ducant, de rebus ad salutem necessariis comonefacimus, & animamus; mortuis deinde fererrum neophyti exorant: si mortui tanta fortè inopia sit, vt in funus pecunia desit, collata viritum stipe, quæ necessaria sunt, aliqui comparant, feretrum serica opertum veste quatuor viri tollunt. Frater noster, amictus superpellitio, signum crucifixi gestat, quem comitatur puer cum aqua benedicta. Tum deinceps ego sequor nõ sine litanis, mihi que voce præcæuti (neque enim hic nobis, vt in Europa, clericorum est copia) neophyti ipsi respondent: multè vndiq; laternæ collucet. Antequam domo efferatur cadaver, præcationem vnã ego recito, deinde orationem Dominicam vniuersi concinimus,

*Neophy-
torum
exercita-
tiones.*

*Orationis
studium.*

*S. Eucha-
ristiæ ve-
neratio.*

*Exequia
vniuersa.*

idemque fit ad sepulcrum. postmodum neophyti ad templum redeunt cum candelis accensis, ego super tumulū ē responforiis, quæ appellantur, vnum elata modulor voce. Itaque crucem inauratam cum artificiosa Christi pēdentis effigie, basique desidero, quam in huiusmodi pompis erectam excelsumque gestemus: quibus hi barbari tantopere permouentur, vt cogantur fateri nihil esse IESU CHRISTI legibus comparandū. & conuertuntur sanē ad Dominum aliqui, sed hi ferme egestate laborantes, vel morbo, vel à dæmonibus obsessi, quorum Dominus animos primū, deinde etiā corpora curat, alio pharmaco nullo, nisi aqua panēque benedictio. Multa mihi in hoc genere scribendi materia suppetit, verū temporis angustiis premor.

*Dæmonis
fraudes.*

Superioribus diebus in energumenam incidi, quam Dominus neophytorū rogatu ac precibus liberavit. ex ea dæmō carmina fundebat interdū Iaponica, quæ Iaponii sanē magni faciunt, studentq; perdiscere, tamen illa quidē statim autorem per se ipsa demonstrant: nam vt eorum bona sint principia, media tamē vel extrema virus eructāt. Solet autē dæmon cū versus huiusmodi enunciat, vel regis alicuius iā vita functi, vel etiā bruti cuiuspiā sibi nomen affingere, vt his cæci Iaponii inducti fallaciis, aut regem illum aut brutum venerentur vt Deū. Atque ea ratione in rebus creatis diabolus adoratur. Alio præterea fraudis genere dæmon Iaponios fallit. nam sæpenumero Bonziorum rogatu, cū scilicet iis pecuniæ ob eam rē aut vestimenta præbentur, vel febrim sedat, vel è corporibus migrat: ita fit vt quāuis de illo malè Iaponii sentiant; nihilo minū eum aliqua ex parte suspiciant, metuant quidem certè, ei que magno licet impendio honores quā maximos habeant. Iam verò in somniis quoque dæmoni perfacilè credunt. qui sanē per ministros suos vehementer laborat, vt insurgens in hac regione Christianæ ecclesiæ destruat ædificium, cumque alia ratione non possit, calumniis nos oppugnat, niriturq; persuadere Iaponiis, nos carne hominum vesci. Verū miseris Dominus, qui suorum nunquam obliuiscitur, ex omnibus periculis eripit nos, semp̄que Dæmon è certamine discedit inferior.

*Duo sūt
præcipuè
apud Ia-
ponios
hereses.*

Radices in hac terra dæmonis cultus iccit altissimas, decem circiter è Sinarum regione importatis haresibus, quæ tamen ad duas præcipuè rediguntur. altera est eorum, qui
semp̄

sempiterna post mortem & supplicia & premia dicunt esse choros & symphonias libris exercent, mortuorum manes conuiuio excipiunt, curant funera, habent cœnobium cum campanis & cellis: cinericiis quidam, atris alii utuntur vestibibus; multa cum superstitione exequiarum iusta persoluunt, quibus absolutis addunt ad extremum Fombexet, quæ Sinarum est vox, significatq; Nugæ sunt hæc omnia. Itaq; ex ea voce necitur, quam dicebam, hæresis altera illorum, qui veluti pecora, iudicio & ratione carentia, nullum esse nec Deum, nec animum, nec demonem affirmant: & quoniam intima conscientia sollicitudine vexantur: ad huiusmodi morsus sedandos, sine pudore villo metuere, in omnium scelerum & flagitiorum turpitudine voluntantur: quos cum Deus iusti supplicii causa omni libidinum turpitudine scædari permisit, tum se (miseri) diuinæ ignari iustitiæ, legum vinculis solutos, tum sanctos existimant, tum ad optatam curricula metam se peruenisse arbitrantur. Atque hæc sanè mendacia, quippe quæ nullis fundamentis nituntur, cum ceteris rationibus, tum ipsa vitæ morumque sceditate facile conuincuntur. Bonzii, qui sectam tuentur priorem, chirographis quibusdam, quæ sanè magno vendunt, caute solent Iaponiis, nihil eos post mortem incommodi à demonibus accepturos. Qui me Bungii primus excepit hospitio, is vnum apud se chirographum habebat eiusmodi, sed melius videlicet cauit illi Dominus, cum eum familiamque ipsius vniuersam a Bonziorum dolis ad baptismum traduxit.

Anno superiore montanus quidam honestus vir Christianus est factus: cuius rogatu ad patriam ipse accessimus leucas 9. ab vrbe Bungo. ibi præter eius familiam, quæ 100 capitum summam excedebat, alii præterea ad 300 crediderunt Euangelio. ii Christianum eum, qui nos illuc deduxit, eximia virtute hominem, venerantur vt patrem. Erat ibidem præfectus regius quidam insignis, qui cum de rebus diuinis admodum copiosè disserui, tantusque in eo animi motus est factus, vt in hæc verba prorumperet: Equidem cupio fieri Christianus, idque re ipsa statim perficerè: sed quid Dominus meus deinde? quid dicat? quæquæ id, quod docetis, cum sit ad eò certum atq; perspicuum, profectò ne ipse quidem poterit Christiana sacra repudiare. Atque vt ea, quæ sentiebat, præ se ferret palam, ad baptismum

stituendo quàm maximè salutari genere vitæ (natus est aetatem annos ferè 30.) deliberet, &c. Valere. E Sinarum portu Cantonio, 11. Kal. Decembris, 1555.

Scripta iam epistola, exemplū litterarum adiungere mihi visum est, quas Rex Firandi è Iapone ad me scripsit: nam ipsum archetypum mecum ferebam, quo facilius a Rege, si opus esset, promissa exigerem.

Exemplum litterarum Regis Firandi.

Pater Mag. Franciscus cum meum in hoc regnum venisset, Christianos fecit magna animi mei voluptate nonnullos, quos equidem commendatos habeo, & ab omni iniuria defendo. Bis deinde ad nos venit etiam Pater ille qui Bungo versatur, baptizavitque cum ex affinis meis aliquot, tum ex reliqua nobilitate permultos: quem ego virum aliquoties audiui, eiusque doctrinā, quæ mihi penitus hæret in medullis, ita probavi, ut CHRISTVM sequi planè decreverim. Quocirca te in meo Regno videre magnopere cupio: semel quippe mentitus, non mentiar iterum. Tu si ad nos te contuleris: & rem DEO gratissimam feceris: & à me quàm honorificentissimè liberalissimeque tractaberis, Firando.

Taqua Nombo Firandi Rex.

EX EPISTOLA GVLIELMI AD SOCIETATEM IESV IN LVSITANIAM.

EGO cum Gaspare Vilela Firandum in subsidium Christianorum Bungo cõtendi, annumque ibi totum uterque partim in baptizando, partim in Christiana doctrina pueris tradenda consumpsimus: qui per vias capavi eris fonitu (qui tum primum in ea vrbe exauditus est) conuocati, eam paulatim edidicere, peritioribus quibusdam eorum numero constitutis, qui magistrorum vice apud ceteros fungerentur. Atque etiam per urbem publice quæ didicerant alacriter concinebant, nec barbarorum nos insectantium clamore, derisionibus, probris deterri sunt, quominus captis alacri studio insisterent, resque eo iam loci processit, ut filij priuatim parentes ipsos edoceant, seq; inuicem inuitent ad ea noctu, modò apud hunc, modò apud illum decantanda, quò parentes etiam vocat suos. Hebdomada sacra diebus, Gasparis hortatu certus in vrbe locus